

Van:

Datum:

DIE

17 november 1967

Aan:

no. 974

Onderwerp:

M en T via DGES

Associatie voor het Verenigd Koninkrijk

Het is duidelijk, dat een toenemend aantal personen meent in de associatie onder artikel 238/EEG een uitweg te zien uit de impasse rond de toetreding. In het Verenigd Koninkrijk zelf zijn ook enkele stemmen in deze zin opgegaan, doch het is kennelijk een zeer kleine, niet-representatieve groep die zo denkt. In de EEG zal men de meeste aanhangers vinden in de kringen van de Europese Commissie (bijv. von der Groeben) en wellicht ook bij enige Duitsers. De illusie dat associatie een uitweg zou bieden wordt, niet verwonderlijk, van Franse zijde aangemoedigd.

Mocht de associatie in de Raad of terzijde daarvan als een serieus voorstel ter sprake komen, dan zou bij de reactie gebruik gemaakt kunnen worden van de volgende overwegingen.

1. Indien de Zes thans aan het Verenigd Koninkrijk de suggestie zouden doen van een associatieverhouding, dan betekent dat in de allereerste plaats een afwijzing van het hangende verzoek tot lidmaatschap. De konsekwenties van een dergelijke afwijzing kunnen, na alles wat Vijf van de Zes (en zelfs Frankrijk in 1961/62) gezegd hebben in de afgelopen jaren omtrent het lidmaatschap als enig acceptabele oplossing, zo ernstig worden opgevat in het Verenigd Koninkrijk, dat ook de positieve bedoelingen van een associatieaanbod - aannemend dat het bona fide wordt gedaan - verloren kunnen gaan.
2. Hoewel de Zes nimmer een afgeronde toetredings- en associatiefilosofie hebben opgebouwd, heeft er zich sinds de mislukking van de vrijhandelszone-onderhandelingen in 1958 een herhaaldelijk uitgesproken consensus gevormd

Van:

Datum:

17 november 1967
no. 974 - blad 2

Aan:

Onderwerp:

dat voor ontwikkelde Europese landen toetreding als volwaardig lid de enig mogelijke en juiste weg is om zich bij de EEG aan te sluiten. Alleen voor bijzondere redenen van neutraliteit was de EEG bereid van dit beginsel af te wijken en een associatie onder ogen te zien (Oostenrijk).

Aan deze stelling ligt de algemeen aanvaarde gedachte ten grondslag, dat elke poging om een middenweg te vinden tussen derde-landen status en volledig lidmaatschap in feite alleen tot onbevredigende resultaten kan leiden. De gemeenschappelijke markt zoals voorzien in het Verdrag, is nu eenmaal een onlosmakelijk geheel van rechten en verplichtingen, van winst aan medezeggenschap en verlies aan alleen-zeggenschap, van vrije handel en gemeenschappelijke politiek, van nieuwe vrijheden en nieuwe disciplines. In het kader van een associatie passen nu eenmaal de medezeggenschap, de gemeenschappelijke politiek etc. niet, zodat men onvermijdelijk tot een scheef en onevenwichtig resultaat komt als men niettemin het vrije verkeer wil realiseren.

3. Deze bezwaren zijn bij de Griekse associatie reeds voelbaar geworden (harmonisatie landbouwbeleid), maar zijn daar door hun geringe kwantitatieve omvang niet zo ernstig. In het geval van Oostenrijk zijn de zaken reeds aanzienlijk moeilijker: hoe kan men met elkaar verzoenen de noodzaak om gezamenlijke economische politiek op allerlei terreinen te voeren en het feit dat Oostenrijk niet in de besluitvormende organen van de Gemeenschap vertegenwoordigd kan zijn? Maar waar bij Oostenrijk wellicht nog een oplossing voor te vinden is, is dit bij het Verenigd Koninkrijk, gezien de veel grotere belangen, ondenkbaar. Het is uitgesloten dat het Verenigd Koninkrijk, als associé, er mee zou

Van:

Datum:

17 november 1967
no. 974 - blad 3

Aan:

Onderwerp:

kunnen volstaan het economische beleid van de Gemeenschap - op het gebied van de handelspolitiek, de landbouwpolitiek, de steunmaatregelen, de harmonisatie van de wetgeving etc. etc. - te volgen zonder invloed te kunnen uitoefenen op de vorming van dat beleid. Op zijn minst zouden er ingewikkelde en intensieve consultatieprocedures moeten worden gevolgd, die op zijn minst tijdrovend zullen zijn en naar alle waarschijnlijkheid de besluitvorming zeer zullen bemoeilijken.

Als iemand derhalve zorgen heeft over het karakter van de Gemeenschap, of de verwatering vreest, dan moet zo iemand zeker geen voorstander zijn van een associatie! En als men het Verenigd Koninkrijk associeert, is er ook geen reden om niet Zweden, Zwitserland en Oostenrijk te associëren, plus eventueel ook Noorwegen, Ierland en Denemarken.

Het is een slecht en gevaarlijk precedent.

4. Bovenstaande moeilijkheden doen zich uiteraard op elk terrein van EEG-beleid voor; het meest acuut echter in de landbouwsector, daar er hier een beleid is dat vrijwel dagelijks beslissingen vergt. De vraag is dus of een associatie de landbouw zou omvaaten. Zou Frankrijk - in strijd met alles wat het te dien aanzien ooit beweerd heeft (o.a. bij het afbreken van de vrijhandelszone-onderhandelingen) en in strijd met evidente eigen belangen - een associatie zonder landbouw willen aanvaarden? Zo niet, hoe ziet men dan de oplossing van het institutionele vraagstuk?
(Een associatie zonder landbouw lijkt voor Nederland, afgezien van alle andere overwegingen, een onaantrekkelijke zaak)

5. Al het bovenstaande is gezien vanuit het gezichtspunt van de EEG. Het is een door-en-door slechte zaak. Als men

Van:

Datum:

17 november 1967

Aan:

no. 974 - blad 4

Onderwerp:

de associatie vanuit Engels gezichtspunt probeert te bekijken, dan is het duidelijk dat het Engelse oordeel geheel afhankelijk zal zijn van twee elementen:

- welke inspraak heeft het Verenigd Koninkrijk op de besluitvorming (in de Raad en in de Commissie) van de EEG gedurende de associatie?
- gaat de associatie automatisch over in lidmaatschap en zo ja na hoeveel jaar?

Wil men de associatie-idee een kans geven, dan zouden op beide punten waterdichte toezeggingen aan het Verenigd Koninkrijk moeten worden gedaan. Men is dan echter, praktisch gesproken teruggekeerd bij de situatie van het volwaardig lidmaatschap met een overgangperiode.

Wil men die overgangperiode "associatie" noemen, dan behoeft daar op zichzelf geen bezwaar tegen te bestaan, maar zinvol is het niet.